

A COVID–19 és főiskolánk könyvtára

A Kormány által 2020. március 11-én 15.00 órától életbe léptetett vész-helyzetre tekintettel, másnaptól a hallgatók számára intézménylátogatási tilalom következett be. Az oktatás távoktatás formájában zajlott, így valamilyen szintű háttérszolgáltatásra – többek között könyvtárra is – szükség volt.

Szolgáltatásainkat és a munkarendünket úgy gondoltuk át, hogy minél nagyobb védelmet biztosítsunk dolgozóink és ügyfeleink számára. A belépésnél alkalmazott kézfertőtlenítésen kívül dolgozóink egészségét gumikesztyű és arcmaszka használatával igyekeztük védeni. A személyes kontaktusok csökkentése érdekében a könyvtár terében, heti váltásban 1–1 könyvtáros tartózkodott, aki teljesítette az olvasói igényeket, átvette a postát, feldolgozta az új könyveket. A többi kolléga, akik között vannak egészségileg fokozottan veszélyeztetettek is, távmunkában végeztek fontos feladatokat.

Igyekeztünk a szolgáltatásainkat úgy kialakítani, hogy a legkevesebb személyes találkozásra kerüljön sor. A szigorú zárlat elrendelése után a kölcsönzés, április hónapban 1–2 belső igény kivételével teljesen megszűnt. Preferáltuk a távszolgáltatásokat, vagyis telefonos, e-mailes megkereséseket és a kérések elektronikus teljesítését. Olvasóink kérhettek, információt a dokumentumok fellelhetőségéről, faktografikus tájékoztatást, segítséget irodalomkutatáshoz és elektronikus dokumentumküldést stb.

Tekintettel arra, hogy a rendkívüli helyzet a szakdolgozatírás, a vizsgaidőszak, sőt államvizsga idejére is elnyúlt, amint lehetővé vált, a rektor úr feloldotta az épületzárlatot. Így május első munkanapjától – a város egyéb könyvtárait megelőzve – beindult a tényleges dokumentumkölcsönzés is. Elővigyázatosságból a visszahozott dokumentumokat csak 2–3 napos karantén után vettük kézbe. Nagyon sokan kezdeményezték a kölcsönzési határidő hosszabbítását, de azt egyébként is rugalmasan kezeltük.

Annál nagyobb mértékben nőtt meg az elektronikus kölcsönzés iránti igény. A másolatkészítés-küldés rohama a mai napig tart. A rendkívüli helyzetre való tekintettel a szkennelés díjtalan volt.

Jelentős könyvtárközi kölcsönzési forgalmat bonyolítottunk le, főleg fővárosi könyvtárak irányába. Ott, ahol nagyobb mérvű volt a járványveszély és az intézmények teljesen zárva voltak, az otthonról dolgozó kollégák (pl. Sapientia) a vidéki, intézményükben ügyeletet tartó könyvtárakba juttatták el kéréseiket, amit mi elektronikus formában teljesítettünk. Számos kolléga küldött számunkra is dokumentumot, így kaptunk a Sapientia távoli elérésű adatbázisaiból dokumentumokat olvasóinknak, de Esztergomból és a helyi megyei könyvtárból is sikerült kérést teljesíteni.

A könyvtár helyben használata a hallgatók számára szünetelt. Tanáraink viszont szívesen ültek be a tágas, a fertőzés átadásának veszélye szempontjából biztonságosnak számító olvasótermünkbe kutatni, olvasni.

Az olvasószolgálati munka ellátása mellett fontos feladatokat végeztek távmunkában dolgozó munkatársaink is. Így sor került az előző években elkészített állományleltár leltárkönyvi adatainak ellenőrzésére, az esetleges elírások korrigálására, az adatbázisban lévő rekordjaink revíziójára. Folyamatos az adatfelvitel és pontosítás az MTMT-be. Reményeink szerint elkészül a Keresztes Szilárd püspök úr adományaként könyvtárunkba került rendkívül értékes diafilmek digitalizálása. Elkészítettük a megújulásra váró könyvtári honlap tervezetét, összeállítottuk az arra felkerülő tartalmakat. A megvalósítás informatikai feladata – reméljük – a közeljövőben realitássá válik. Készítettünk használóink számára segédleteket pl. az otthonról elérhető e-folyóiratokról és könyvekről, melyeket e-mailben juttattunk el számukra. Az otthoni nyugalom alatt születtek könyvtári és helytörténeti témájú publikációk, sőt online előadás is. A kényszerszünet alatt számos szakmai kérdés megvitatására is sor került online formában az EKE és MKE vezetőségén belül.

Megvalósulni látszik régi vágyunk, az 1945 előtti görögkatolikus periodikák feltárása a MATARKA adatbázisban. Így a 6 kurrens kiadvány mellett 14 retrospektív lap adatbevitel valósult/valósul meg. Ezek:

Békesség

Chrysostomos

Gör. Kath. Tudósító (Miskolc)

Görögkatholikus Tudósító (Nyíregyháza)

Görögkatholikus Tanító

Görögkatolikus Lelkipásztor
Görögkatolikus Szemle (1929-1944)
Görögkatolikus Élet
Kelet (Miskolc)
Keleti Egyház
A máriapócsi Könnyező Szűz zarándok naptára
Máriapócsi MAGOSz naptár
Máriapócsi naptár
Máriapócsi Virágoskert

Ezzel sikerült létrehozunk egy olyan felekezeti repertóriumot, mely a görögkatolikus sajtó megjelenésétől kezdve napjainkig feltárja a lapok tartalmát. Eredménye pedig leginkább a könyvtárhasználókat, kutatókat szolgálja, akik lehetőséget kapnak arra, hogy a felekezet teljes cikktermelésében keressenek – a nagy tanulmányoktól a kis hírekig (pl. gyász hír, avatások, események stb.). Az így létrejövő rekordhalmaz kiváló forrásul szolgálhat egy személy vagy egyházközség történetének kutatásához, de jól reprezentálja a hazai görögkatolikuság szellemi potenciálját, valamint tudatosulhat mindenkiben, hogy a folyóiratcikk legalább annyira értékes információforrás, mint a könyv. A feldolgozott lapok zöme ráadásul digitalizálva megtalálható a www.byzantinohungarica.hu oldalon, így a megtalált írás rögtön olvasható is elektronikus formában.

Úgy tapasztaltuk, hogy a kényszer szülte munkarendnek negatív hatása mellett (a szakmai közösség virtualizálódása) számos pozitív hozadéka is volt. Az otthoni távmunka alatt a kollégák úgy osztják be munkaidejüket, ahogy azt a környezetük, egyéb feladataik lehetővé tették. (Gondoljunk csak arra, hogy a vásárlási idő korlátozása miatt a kötött munkaidőben nehezebb lett volna az élelmiszer-szükségletet beszerezni.) A nyugalmas óráinkban (legyen az hajnal, vagy késő este) pedig kevesebb üresjáráttal, hatékonyabban végezhetjük el könyvtári feladatainkat. Ez a kényszer talán a munkaszervezés szempontjából is fontos tanulságokkal szolgál a jövőre nézve.

A veszélyhelyzet alatti szolgáltatásaink kivívták olvasóink elismerését is. Különösen azért, mert a városunkban lévő könyvtárak hetekig szüneteltették valamennyi szolgáltatásukat.

Tapasztalataink arról győztek meg, hogy az egyházi könyvtárak szakmai közössége nagyon jól működött a veszélyhelyzetben is. Mindez végül is olvasóink hasznára volt. Ezt bizonyítják olvasóink elismerő szavai:

Egy május 21-én este 21 óra 52 perckor (!) megküldött elektronikus másolat kézhezvétele után válaszában így dicsért egy kutatónk: „Nahát, maga egy varázsló! Bár ennek már korábban is jelét adta, most végképp nagyon hatékony és gyors volt! Szívből köszönöm!”

Június 12-én imígyen hálálkodott egy kutatónk: „Hálásan köszönöm a nem is várt segítségét!”

Egy hallgatónk pedig így hálálkodott: „Hálásan köszönöm a rengeteg segítséget, amit Önöktől kaptam! Tegnap sikerült befejeznem és bekötetnem a szakdolgozatomat! Biztos vagyok benne, hogy rengeteg diáknak szükség van/volt az Önök segítségére ebben e nehéz időben! Isten áldja meg Önöket! Minden jót kívánok!”